

Teorie národního hospodářství

Studenti PF UK

Vypracované otázky ke zkoušce

2011

Tento text vznikl jako příprava na ústní zkoušku z předmětu Teorie národního hospodářství, vyučovaného na právnické fakultě UK. Text vytvořili sami studenti druhého ročníku, nemusí tedy být i přes veškeré korektury zcela správný a autoři nepřebírají žádnou odpovědnost za výsledek zkoušky. Texty byly vytvořeny na wiki studentů PF UK <http://ius.tulacek.eu/>.

Soubor vygenerován: 16.12.2011, 03:49

Obsah

A	Předmět a metody národohospodářské teorie	1
A.71	Předmět národohospodářské teorie a její základní kategorie	1
	Předmět	1
	Základní ekonomický problém	1
	Definice národohospodářské teorie = ekonomie:	1
	Ekonomie x ekonomika	1
	Kategorie národohospodářské teorie	2
A.30	Hlavní historické a současné směry ekonomického myšlení	2
	Merkantilismus	2
	Fyziokraté	3
	Klasická politická ekonomie	3
	Marxismus	4
	Německá historická (ekonomická) škola	4
	"Marginální revoluce" → Neoklasická ekonomická škola	4
	Neoklasická ekonomická škola	4
	Keynesiánství	5
	Chicagská škola	6
	Monetarismus	6
	Institucionalismus	6
	Hlavní názorové proudy soudobé ekonomie	6
B	Základní ekonomické pojmy a principy	8
B.98	Základní ekonomické principy a modely, metodické chyby ekonomického uvažování	8
	Základní ekonomické principy	8
	Přínosy a náklady	8
	Porovnání na základě peněžních hodnot	8
	Racionalita a vlastní zájem	9
	Náklady alternativ a utopené náklady	9
	Uvažování v mezních (marginálních) veličinách	9
	Ekonomická efektivnost	9
	Ekonomická rovnost	9
	Ekonomické modely	9
	Metodické chyby ekonomického uvažování	10
B.54	Náklady alternativ a utopené náklady, ilustруйте na příkladech	10
	Náklady alternativ	10
	Utopené náklady	11
B.97	Základní ekonomické otázky, typy a odlišnosti ekonomických systémů	11
	Základní ekonomické otázky	11
	Typy a odlišnosti ekonomických systémů	12
B.17	Ekonomická efektivnost, Paterovo a Kaldor-Hicksovo kritérium efektivnosti	13
	Ekonomická efektivnost	13
	Paretova a Kaldor-Hicksova efektivnost	14
	Ukazatelé ekonomické efektivnosti	15
	Efektivita a rovnost	15
B.85	Trhy výrobních faktorů, jejich úloha, specifika a regulace	15
	(Nájemní) trhy výrobních faktorů	15
	Výrobní faktory	16
	Národní důchod	17
B.89	Typy ekonomických subjektů, jejich postavení a úloha v národním hospodářství	17
B.49	Model ekonomického koloběhu	17
	Rovnováha v modelu ekonomického koloběhu	19
	Zahrnutí cen do modelu ekonomického koloběhu	20
	Ekonomická nerovnováha	20
B.55	Národohospodářské agregáty a jejich význam	21
	HDP	21
	Inflace	21

Nezaměstnanost	21
Platební bilance	21
B.46 Metody měření HDP	22
Metoda výrobní	22
Metoda důchodová	22
Metoda výdajová	22
C Tržní systém a státní ekonomická regulace	23
C.82 Trh a tržní systém, typy trhů	23
Trh v užším pojetí	23
Trh v širším pojetí	24
Tržní systém	24
C.87 Tržní cena a její funkce	25
Cena	25
Tržní rovnováha	25
Funkce ceny	27
C.7 Cenová a necenová konkurence, principy marketingu	29
Marketing a jeho cíle	29
Konkurence a její typy	29
Marketing a jeho definice	30
C.31 Hospodářská politika, její cíle, druhy a účinnost, magický čtyřúhelník	32
Hospodářská politika	32
Základní hospodářské cíle	32
Hospodářskopolitické nástroje	32
Druhy hospodářské politiky	32
Účinnost hospodářské politiky	33
C.88 Tržní selhání, jeho druhy a příčiny, ilustруйте na příkladech	33
Nedokonalá konkurence	33
Externality	33
Veřejné statky a neúplné trhy	34
Asymetrické informace	34
C.90 Veřejná a soukromá řešení tržních selhání	34
Veřejná řešení tržních selhání	35
Soukromá řešení tržních selhání	35
C.75 Státní regulace trhů, ceny ve smíšené ekonomice	36
Regulace trhů	36
Ceny ve smíšené ekonomice	37
C.73 Selhání vlády a jeho příčiny	38
Důvody vládního selhání	38
D Poptávka, nabídka a tržní cena	39
D.10 Zákon poptávky, zákon nabídky, zákon poptávky a nabídky, zákon jedné ceny	39
Zákon poptávky	39
Zákon nabídky	41
Zákon poptávky a nabídky	42
Zákon jedné ceny	42
D.8 Cenová, důchodová a křížová elasticita poptávky	43
Pružnost poptávky	43
Cenová elasticita poptávky	43
Pružnost poptávky a celkové spotřebitelské výdaje	43
Poptávka v krátkém a dlouhém období	44
Poptávka na jednotlivém trhu a poptávka po zboží jednoho prodávajícího	44
Křížová pružnost poptávky	44
Důchodová pružnost poptávky	44
D.70 Přebytek výrobce a spotřebitele, efektivita tržní rovnováhy	44
Přebytek spotřebitele	44
Přebytek výrobce	45
Celkový přebytek	46
Tržní rovnováha	46
Efektivita tržní rovnováhy	47
D.77 Státní zásahy do cen, jejich příčiny, důsledky a efektivita	47
Přímé státní regulace	47
Nepřímé státní regulace	47
Příčiny	47
Důsledky	47
Efektivita	47

E	Rozhodování, ekonomika a správa firem	50
E.9	Cíle, náklady, příjmy a zisk firmy	50
	Cíle	50
	Náklady	50
	Zisk	51
	Příjmy	52
E.35	Implicitní a explicitní náklady firmy, ekonomický a účetní zisk	52
	Implicitní a explicitní náklady firmy	52
	Ekonomický a účetní zisk	52
E.61	Normální zisk firmy, ekonomická renta a její dobývání	53
	Firma	53
	Explicitní náklady a implicitní náklady	53
	Ekonomický a účetní zisk	53
	Normální zisk	53
	Ekonomická renta	54
E.53	Náklady a nákladové křivky firmy, analýza firemních nákladů	54
	Celkové náklady dělíme na	55
	Průměrné celkové náklady	55
	Mezní náklady firmy	55
	Produkční funkce firmy	55
	Mezní produkt práce/mezní produkt kapitálu	55
	Průběh nákladových křivek	56
E.44	Marginální náklady a jejich význam	58
	Stav firemní rovnováhy	58
	Význam marginálních nákladů	58
	Rozhodování o zastavení činnosti	59
	Uzavření vs. ukončení činnosti	59
E.99	Zákon klesajícího mezního produktu, princip úspor z rozsahu	59
	Princip úspor z rozsahu	59
E.25	Financování firmy, finanční ukazatele a jejich funkce při řízení firmy	60
	Finanční zdroje firmy	60
	Cíle financování	60
	Krátkodobé a dlouhodobé financování	60
	Základní principy finančního řízení firmy	61
	Finanční ukazatele	61
E.96	Význam a struktura rozvahy firmy	62
	Struktura rozvahy	63
	Majetková struktura podniku - aktiva	63
	Kapitálová struktura podniku - pasiva	63
E.21	Ekonomický pohled na vybrané právní formy podniků, jejich výhody a nevýhody	65
	Specifické firmy	67
E.18	Ekonomické aspekty správy korporací	68
	Správa korporace	68
	Corporate governance	69
	Vnitřní a vnější model corporate governance	69
	Vnější model	69
	Vnitřní model	70
	Problém pán a správce	70
F	Struktura trhu, typy konkurence a konkurenční politika	71
F.78	Struktura trhu a tržní síla, relevantní trh	71
	Struktury trhu	71
	Tržní síla	72
	Relevantní trh	72
F.15	Efektivnost dokonalé konkurence	72
F.83	Trh dokonalé konkurence a postavení firmy na tomto trhu	73
	Efektivnost dokonalé konkurence	74
	Dokonalá konkurence a reálné trhy	74
	Reálně existující případ dokonalé konkurence	74
F.58	Nedokonalá konkurence, příčiny vzniku a hlavní typy, ztráta blahobytu v podmínkách nedokonalé konkurence	74
	Konkurence	74
	Omezení konkurence	75
	Dokonalá konkurence	75
	Nedokonalá konkurence	75
	Důsledky nedokonalé konkurence	75
	Typy nedokonalé konkurence	76
	Konkurenční, prokonkurenční či protitrustová politika	78
F.33	Chování firem v podmínkách dokonalé a monopolistické konkurence	79

Konkurence	79
Dokonalá konkurence (na nabídkové straně trhu)	79
Nedokonalá konkurence	79
Monopolistická konkurence	79
F.34 Chování firem v podmínkách oligopolu a monopolu	80
Oligopol	80
Monopol	81
F.42 Konkurenční politika, antimonopolní zákonodárství, regulace přirozených monopolů	82
Konkurenční politika	82
Protimonopolní zákonodárství	83
Regulace přirozených monopolů	83
Ochrana hospodářské soutěže v EU a ČR	84
G Kapitál a kapitálové trhy	86
G.40 Kapitál, jeho vznik, formy a funkce	86
Co je to kapitál	86
Vznik kapitálu	86
Formy kapitálu	86
Kapitálový trh	87
G.37 InSTITUTE kapitálového trhu a jejich význam	87
Institute kapitálového trhu	87
Institute spojené s trhy cenných papírů	88
Institute finančního zprostředkování	88
Stádní chování investorů	89
G.52 Nabídka, poptávka a rovnováha na trhu kapitálu	89
Nabídka na kapitálovém trhu	89
G.3 Aktiva, jejich druhy a vlastnosti, stanovení ceny aktiv	91
Aktiva	91
Druhy a vlastnosti	91
Výnosy, ceny, rizika aktiv	91
Míra výnosu aktiva	92
P/E (Price/Earnings ratio)	92
Tržní cena aktiv	92
Neriziková aktiva	92
Investiční riziko	92
Postupy investování	92
G.39 Investování a spekulace, vznik a důsledky "investičních bublin"	93
Některé relevantní pojmy	93
Investování prostředků na kapitálových trzích	93
Investiční bublina	94
G.79 Subjekty kapitálového trhu	95
G.67 Primární a sekundární kapitálové trhy a jejich význam	96
Vznik kapitálu	96
Trh kapitálu	97
Primární a sekundární trh	97
Primární kapitálový trh	98
Sekundární kapitálový trh	98
H Trh práce, zaměstnanost a rozdělení příjmů	99
H.65 Poptávka a nabídka na trhu práce, vliv substitučního a důchodového efektu na nabídku práce	99
Nabídka práce	99
Poptávka práce	100
Trh práce	100
H.84 Trh práce (poptávka, nabídka a rovnováha)	102
Poptávka po práci a nabídka práce	102
Rovnováha na trhu práce	102
Grafy	103
H.86 Tržní a netržní faktory determinace mezd, mzdová strnulost, jej příčiny a důsledky	103
Specifické faktory determinace mezd	103
Mzdová strnulost	104
H.59 Nezaměstnanost, příčiny, druhy a měření, vztah nezaměstnanosti a inflace	105
Dělení nezaměstnanosti	105
H.72 Rozdělení důchodů, nerovnosti v důchodech, přerozdělovací procesy a jejich nástroje	106
Rozdělení mezd a příjmů	106
Sledování mzdové (příjmové) nerovnosti	107
Přerozdělování příjmů a jeho nástroje	107

I	Peníze a měnová politika	109
I.63	Peníze, jejich funkce a formy, úloha zlata v dějinách	109
	Peníze	109
	Funkce peněz	109
	Formy peněz	110
	Úloha zlata v dějinách	110
I.94	Vymezení peněz, peněžní zásoba a peněžní agregáty	110
	Vymezení peněz	110
	Peněžní zásoba a peněžní agregáty	110
I.41	Komoditní peníze, zlatý standard, peníze s nuceným oběhem	111
	Komoditní peníze	111
	Zlatý standard	111
	Nucený oběh	111
I.51	Nabídka a poptávka na trhu peněz, cena peněz, výnosová křivka	112
	Nabídka po penězích	112
	Poptávka po penězích	112
	Faktory ovlivňující poptávku po penězích	112
	Poptávka po penězích a úroková míra	112
I.5	Bankovní systém, tvorba peněz a peněžní multiplikátor	113
	Peněžní multiplikátor	114
I.50	Monetární politika a její nástroje	114
	Cíle MP	115
	Cílování inflace	115
	Nástroje MP	115
	Omezení regulace peněžní zásoby	116
	Nezávislost centrální banky	116
	Funkce bankovního systému	116
I.56	Nástroje expanzivní fiskální a monetární politiky, jejich význam a účinnost	116
	Expanzivní monetární politika	116
	Expanzivní nástroje monetární politiky	117
	Expanzivní fiskální politika	117
I.57	Nástroje restriktivní měnové a rozpočtové politiky, jejich význam a účinnost	118
	Restriktivní monetární politika	118
	Restriktivní nástroje monetární politiky	118
	Restriktivní fiskální politika	119
I.6	Bezprostřední a konečné cíle měnové politiky, cílování inflace	119
	Bezprostřední cíle měnové politiky	119
	Konečné cíle měnové politiky	119
	Cílování inflace	120
I.43	Kvantitativní teorie peněz a cen, Fisherova rovnost	120
	Fisherova rovnost	120
	Z historie	120
I.62	Omezení měnové a fiskální politiky	121
	Měnová politika	121
	Rozpočtová politika	122
I.45	Měnová báze a tvorba peněz, peníze jako dluh	123
	Měnová báze	123
	Tvorba peněz	123
	Peníze jako dluh	124
I.14	Diskontní, lombardní a repo sazba jako měnové nástroje	125
	Úrokové sazby České národní banky	125
I.29	Funkce a nástroje centrální banky	126
	Centrální banka	126
	Funkce centrální banky	126
	Nástroje centrální banky	127
	Nezávislost	128
	Česká národní banka	129
I.60	Nezávislost a odpovědnost centrální banky	129
	Nezávislost centrální banky	129
	Odpovědnost centrální banky	130
I.36	Inflace a její měření, druhy, příčiny a důsledky inflace, inflační daň	130
	Metody výpočtu	130
	Využití ukazatelů inflace	131
	Závažnost inflace	131
	Příčiny inflace	131
	Dopady inflace	132
	Protiinflační politika	132

I.12	Inflační daň	132
	Deflace, její příčiny a důsledky, past likvidity a kvantitativní uvolňování	133
	Deflace	133
	Past likvidity	133
	Kvantitativní uvolňování	133
J	Hospodářský růst	134
J.80	Teorie hospodářského růstu	134
	Hospodářský růst a jeho zdroje	134
	Příčiny hospodářského růstu	134
	Produktivita a její faktory	135
	Růstová politika	136
	Politika nabídkové stránky ekonomiky	136
	Výhody a nevýhody hospodářského růstu	137
J.69	Produktivita práce a kapitálu a jejich faktory, politika nabídkové strany	137
	Produktivita	137
	Produktivita práce	137
	Produktivita kapitálu	138
	Politika nabídkové stránky ekonomiky	139
J.22	Ekonomický růst a rozvoj, zdroje a typy růstu, růstová politika	139
	Zdroje (typy) ekonomického růstu	140
	Růstová politika	140
	Důsledky hospodářského růstu	141
K	Hospodářský cyklus a stabilizační politika	142
K.32	Hospodářský cyklus, jeho příčiny a fáze	142
	Fáze	142
	Typy hospodářských cyklů podle délky	143
	Příčiny hospodářského cyklu	143
	Pojmy	143
K.66	Poptávkové a nabídkové šoky, jejich vliv na recesi	144
	Model souhrnné poptávky a nabídky	144
	Model souhrnné poptávky	144
	Průběh souhrnné nabídky	146
K.38	Investiční akcelerátor a multiplikátor a jejich význam pro průběh hospodářského cyklu	149
	Vývoj spotřebních a investičních výdajů	149
	Investiční akcelerátor a multiplikátor	149
K.26	Finanční a měnová krize, možné příčiny a důsledky	150
	Druhy finanční krize	150
	Finanční krize	150
	Bankovní panika	151
	Měnová krize	152
K.10	Cíle, principy a nástroje stabilizační politiky	153
	Ovlivňování agregátní poptávky	153
	Koordinace monetární a fiskální politiky	155
	Problémy fiskální politiky	155
	Problémy monetární politiky	156
K.2	Agregátní poptávka a nabídka, potenciální a reálný produkt	156
	Agregátní poptávka	156
	Agregátní nabídka	157
	Potenciální HDP	157
	Reálný HDP	157
	Ekonomická rovnováha a ekonomické výkyvy	158
K.4	Automatické stabilizátory a jejich funkce, vysvětlete na příkladu	158
	Jednorázová záměrná opatření (diskrétní) a vestavěné (automatické) stabilizátory	159
	Vztah požadavku na vyrovnaný státní rozpočet a automatických stabilizátorů	159
K.27	Fiskální multiplikátory, efekt vytěsňování	159
	Expanzivní fiskální politika	159
	Fiskální multiplikátor	160
	Efekt vytěsňování	160
	Celkový účinek fiskální expanze	160
K.20	Ekonomické multiplikátory a jejich význam (Keynesův multiplikátor, peněžní multiplikátor, fiskální multiplikátor)	161
	Příklady multiplikátoru	161
	Keynesův multiplikátor	161
	Peněžní multiplikátor	161
	Fiskální multiplikátor	162

K.28 Fiskální politika, její cíle a nástroje	162
Fiskální politika	162
L Státní rozpočet a daňový systém	164
L.93 Veřejné finance, jejich funkce a složky, státní rozpočet a jeho deficity	164
Veřejné finance	164
Rozpočtová soustava	164
L.76 Státní rozpočet, základní struktura jeho příjmové a výdajové stránky	165
Příjmy státního rozpočtu	166
Výdaje státního rozpočtu	166
Typy rozpočtu	166
L.11 Daně, jejich druhy a ekonomické vlastnosti, daňová politika	168
Principy daňového systému	170
L.16 Efektivnost zdanění, daňové břemeno a „náklady mrtvé váhy“, Lafferova křivka	170
Efektivnost zdanění	170
Dopad daní	171
Náklady mrtvé váhy	171
Lafferova křivka	172
L.23 Euro a Maastrichtská kritéria, Pakt stability a růstu	172
Euro - bleskový úvod	172
Historie eura	173
Maastrichtská kritéria	173
Pakt stability a růstu	173
Aktuality o euru	174
M Mezinárodní ekonomické vztahy	175
M.1 Absolutní a komparativní výhody v mezinárodním obchodě, vysvětlete na příkladu	175
Příčiny	175
Absolutní výhoda	175
Komparativní výhoda	175
M.48 Mezinárodní měnové vztahy, devizové trhy, optimální měnové zóny	176
Devizové trhy a měnové kurzy	176
Mezinárodní měnový fond a brettonwoodský systém	179
Optimální měnové zóny	180
Mezinárodní obchod	180
M.64 Platební a obchodní bilance, jejich struktura a význam	182
Platební bilance	182
Obchodní bilance	183
M.13 Devizové režimy a jejich národohospodářské důsledky	185
Fixní (pevný) směnný kurz	186
Flexibilní (plovoucí) kurzy	186
Brettonwoodský měnový systém	186
Kurz dvoustranný a vícestranný, nominální a reálný	187
Devizové režimy a hospodářská politika	188
M.47 Mezinárodní ekonomická integrace a její formy, globalizace ekonomiky	189
Hlavní cíle mezinárodní ekonomické integrace:	189
Stupně integrace	189
Mezinárodní organizace	190
Ekonomická globalizace	190
M.95 Vývoj evropské ekonomické integrace, jednotný vnitřní trh, hospodářská a měnová unie EU	190
Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO)	190
Evropské společenství pro atomovou energii a Evropské hospodářské společenství	190
Evropská společenství	191
EU a nové členské státy	191
Jednotný vnitřní trh	191
Hospodářská a měnová unie (HMU)	192
Konvergenční kritéria, Pakt stability a růstu, Euroskupina	192
N Základy ekonomie veřejného sektoru	194
N.24 Externalita, jejich příčiny, důsledky a řešení	194
Negativní externalita	194
Pozitivní externalita	195
Řešení	195
N.81 Transakční náklady a Coaseův teorém	198
Ronald Harry Coase	198
Transakční náklady	198

Coaseho teorém	199
N.92 Veřejné a částečně veřejné statky, společné zdroje	200
Statky čisté a částečně veřejné	201
Společné zdroje a veřejně poskytované soukromé statky	202
Veřejné a soukromé poskytování statků	203
N.74 Soukromé a veřejné statky, veřejné poskytování statků	203
Soukromé statky	203
Veřejné statky	203
Statky částečně veřejné	204
Společné zdroje	204
Veřejně poskytované soukromé statky	204
N.68 Principy ekonomické teorie veřejné volby	205
Problémy veřejné volby	206
Racionální neznalost	206
Zájmové skupiny	206
N.91 Veřejná produkce statků, její příčiny a důsledky	206
Příčiny veřejné produkce	207
Problémy veřejné produkce	207
Soukromá výroba veřejných statků	207
N.19 Ekonomické chování byrokracie	207
Ekonomické charakteristiky úřadu	208
Motivace byrokracie	208
Příčiny růstu úřadů	208
1 Seznam otázek	209

Okruh D

Poptávka, nabídka a tržní cena

D.100. Zákon poptávky, zákon nabídky, zákon poptávky a nabídky, zákon jedné ceny

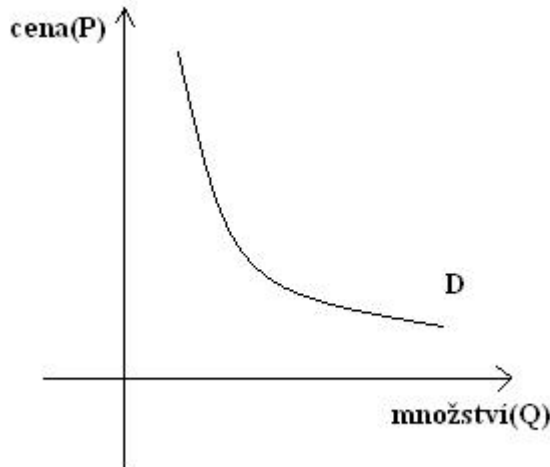
Zákon poptávky

115

- **poptávka** - ochota a schopnost kupujících koupit si určité množství daného statku **v závislosti na jeho ceně**
 - poptávku po určitém statku označujeme také: **tržní poptávka, poptávka na jednotlivém trhu**
 - poptávka ukazuje závislost prodaného množství určitého statku na jeho ceně (lze ji graficky zobrazit křivkou)
 - *Pozor: Poptávka je to tehdy, když je subjekt připraven si danou věc koupit, ne, že si to jen přeje!*
- **poptávané množství** - výše poptávky po určitém statku při určité ceně
- **S klesající cenou se bude poptávané množství statku zvyšovat a naopak** (za předpokladu ceteris paribus)
- Křivka poptávky na trhu nám říká, jaké množství statku bude poptávané při jaké ceně

Proč je křivka klesající?

- vysvětlení proč má individuální poptávková křivka (tedy popt. křivka jednotlivých kupujících) klesající sklon
- vliv: princip mezního užítku, důchodového a substitučního efektu..
- **Princip klesajícího mezního (marginálního) užítku** - míra subjektivního uspokojení dosáhne vrcholu a pak klesá bez ohledu na cenu statku) nákup bude jednotlivce zvyšovat pouze do takového množství, při kterém je mezní užitek ještě vyšší nebo alespoň roven ceně
 - *(př. dám si čokoládu, jsem spokojený, dám si další tři a po padesáté už toho mám dost)*
 - **mezní užitek** - užitek z každé další spotřebované jednotky
- **Důchodový efekt** – při nižší ceně si nákup může dovolit vyšší počet spotřebitelů; zvýšení ceny vede ke snížení kupní síly stávajících příjmů (tj. množství zboží a služeb, které kupující může za jednotku svého příjmu získat)
- **Substituční efekt** – s rostoucí cenou je pro mne lákavější substitut (máslo – margarín)
- Poptávka v krátkém období (short run) má na grafu strmější průběh, než v dlouhém období (long run) – substituce je dlouhodobější proces, spotřebitel potřebuje čas, než si zvykne, popř. změní technologii atd. V krátkodobém období tak vydrží i vyšší cenu s menším počtem statku, zatímco v dlouhodobém horizontu substituuje.
- Poptávka X poptávané množství – poptávané množství se mění v závislosti na ceně (posun po křivce), kdyžto poptávka je funkce závislosti Q (množství) na P (ceně) a mění se např. když se sníží rozpočet nebo se statek stane módním viz níže (posun křivky po ose x).

Příčiny změny poptávky

- vzestup či pokles poptávky = změna poptávaného množství daného zboží při jeho jakékoli ceně
- **změna relativních cen substitutů** - vzroste-li cena zboží, mají lidé tendenci nahrazovat jej substitutem, čímž se jeho (substitutu) poptávané množství zvýší při jeho jakékoli ceně
- **změna ceny komplementárního zboží** - vzroste-li cena zboží a tedy klesne jeho poptávané množství, sníží se při jakékoli ceně i poptávané množství zboží komplementárního
- **změna spotřebitelských preferencí** - např. pod vlivem změny vkusu, módy, ročního období apod.
- **změny spotřebitelských důchodů** - zvýší-li se důchody, zpravidla vzroste i poptávka
- **růst/pokles počtu obyvatel** - růst počtu obyvatel posunuje křivku poptávky doprava, pokles doleva

Výjimky ze zákona poptávky

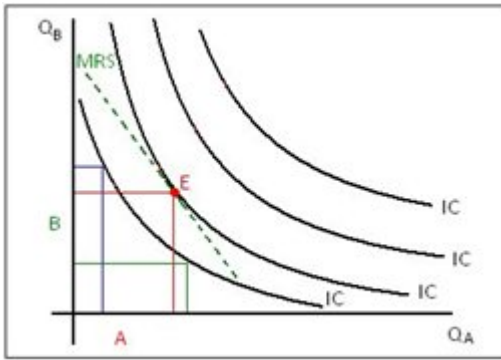
- snobská přitažlivost některých statků (tzv. Veblenovy statky) - poptávka po nich by naopak s růstem ceny mohla růst
- když lidé spekulují, že se daný statek ještě v budoucnu zdraží
- Giffenovy statky - zboží a služby, které nelze nahradit žádným substitutem a lidé je budou kupovat stejně i za vyšší cenu

Optimum spotřebitele

- musí-li spotřebitel volit mezi nákupem různých spotřebních statků, měl by volit tak, aby dosáhl rovnosti mezních užtků jednotek všech spotřebovávaných statků v relaci k jejich cenám
- bude záviset na disponibilním příjmu a subjektivních preferencích spotřebitele

Teorie spotřebitele

- zkoumá rozhodování o tom, jak využije spotřebitel svůj omezený příjem (vychází z toho, že se spotřebitel snaží na základě svých subjektivních preferencí maximalizovat svůj užitek)
- pro znázornění se používá tzv. **indiferenční analýza**
 - základem je klesající indiferenční křivka, která znázorňuje různá množství dvou statků, která poskytují spotřebiteli stejný užitek
 - větší vzdálenost indiferenční křivky od počátku představuje větší užitek a naopak } zájmem spotřebitele je nacházet se na křivce nejdále od počátku
 - **rozpočtové omezení** = kombinace statků, které si spotřebitel může při svém příjmu a daných cenách koupit; grafickým znázorněním je **linie rozpočtu** (na obrázku šrafovaná)
 - indiferenční křivka ležící nejvíce vlevo (viz obrázek), nevyčerpává kupní možnosti spotřebitele, křivka nejvíce vpravo je mimo rozpočtové omezení
 - optimum se stano bod ležící na indiferenční křivce, jejíž tečnou je právě linie rozpočtového omezení
 - dojde-li ke zvýšení obou cen nebo jedné z nich při stabilitě druhé ceny, rozpočtové omezení se sníží; naopak poklesnou-li obě ceny nebo jedna při cenové stabilitě druhé, rozpočtové omezení se zvýší a nové optimum se bude nacházet na vyšší indif. křivce

- Elasticita viz otázka č.8
- Přebytek výrobce a spotřebitele, efektivita tržní rovnováhy viz otázka č. 70

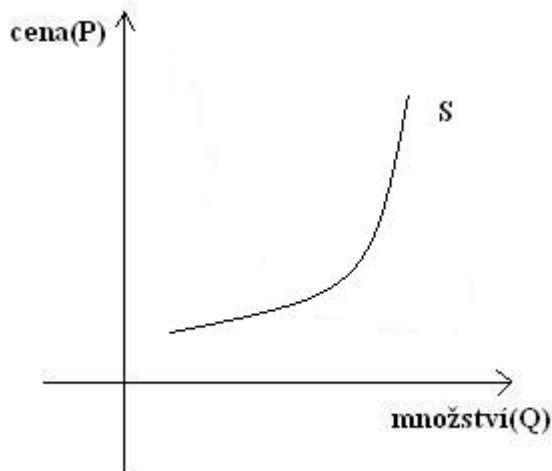
Zákon nabídky

116

- **tržní nabídka** nebo **nabídka na jednotlivém trhu** - množství určitého produktu, které prodávající nabídnou k prodeji při jeho různých cenách
- **nabízené množství** - výše nabídky při určité ceně
- nabízené množství statku roste s cenou, tedy při vyšších cenách budou nabízet prodávající k prodeji větší množství produktu než při cenách nižších
- protíná křivku poptávky a tam vzniká rovnovážný bod E
- firmy zvyšují produkci dokud se $MC=P$ (mezní náklady nerovnájí zvýšené ceně)
- firmy na trhu se posouvají do rovnovážného bodu (ve smyslu konzistentní produkce na trhu), kdy jejich mezní náklady se rovnají ceně a mají nulový zisk. V tomto stavu nezůstávají dlouho a pomocí inovací se snaží snížit náklady a produkovat zisk.

Proč je křivka rostoucí?

- vyšší cena statku umožní produkovat statek i těm výrobcům, jejichž náklady jsou vyšší a při nižších cenách neměli o výrobu zájem
- vyšší objem produkce je spojen s vyššími průměrnými náklady a proto, chceme-li větší produkci, musíme akceptovat vyšší cenu

Individuální a tržní nabídka

- individuální nabídka výrobce - jaké množství bude mít zájem nabízet při jednotlivých cenách
- tržní nabídka je pak součtem individuálních nabídek

Pružnost nabídky

- pružná nabídka je, reaguje-li nabízené množství na změnu ceny výrazně, nepružná nabídka je tehdy, reaguje-li nabízené množství pouze omezeně
- koeficient cenové pružnosti nabídky - říká, o kolik procent se změní nabízené množství určitého statku, změnil-li se jeho cena o jedno procento \rightarrow zvýší-li (sníží-li) se nabízené množství statku při jednocentním růstu (poklesu) jeho ceny o více než 1%, lze mluvit o pružné nabídce (pokud je koeficient menší než 1%, pak jde o nabídku nepružnou; pokud je koeficient roven 1, jde o jednotkovou pružnost nabídky)
- pružnost ovlivňuje to, zda má výrobce možnost rozšířit výrobní kapacity, případně zda má možnost zboží skladovat

Nabídka v krátkém a dlouhém období

- nabídka je v dlouhém období pružnější než v krátkém, a to např. proto, že počet firem na trhu je v krátkém období relativně neměnný, v dlouhém období mohou firmy rozšířit své výrobní možnosti investicemi apod.

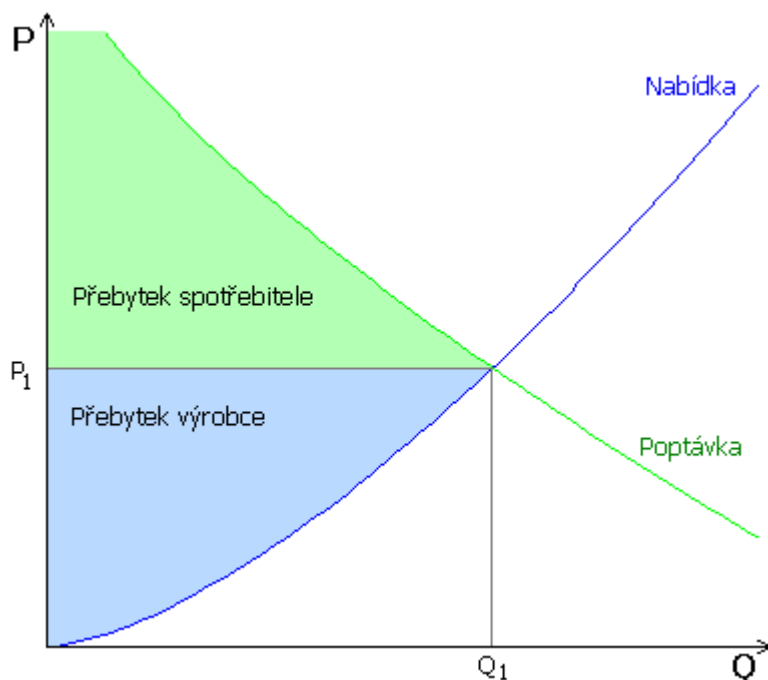
Příčiny změny nabídky

- stav, kdy prodávající mají ve srovnání s výchozí situací zájem nabízet daného produktu více nebo méně při jeho jakékoli ceně
- **změny ve výrobních nákladech** - klesnou-li výrobní náklady statku, budou prodávající schopni nabízet při stejné ceně větší množství
- **nové ziskové příležitosti** - vzroste-li cena produktu, který firma nevyrábí, může přesunout svou produkci k tomuto výrobku a nabídka ostatních statků poklesne
- **očekávání do budoucna** - pokud výrobci očekávají, že cena určitého produktu v budoucnu vzroste, mohou zvýšit svou současnou produkci, aby dosáhli v budoucnosti zisku
- **změna přístupu na trh** - posun nabídky může být způsoben i usnadněním/ztěžením vstupu nových podniků na trh

Zákon poptávky a nabídky

117

- Trh reaguje změnami cen \rightarrow zvyšují/snižují se tak dlouho, dokud prodávající a kupující nedosáhnou ceny, při které se nabídka a poptávka rovnají (rovnovážný bod E).
- Každá jiná cena je nestabilní a vyvolává pohyb ceny směrem nahoru nebo dolů k ceně rovnovážné
- Převaha nabídky nad poptávkou (či naopak) tedy může na volném trhu vznikat pouze krátkodobě

Zákon jedné ceny

118

- tržní poptávka a nabídka jsou na reálných trzích rozptýleny, avšak i na těchto prostorově odlišných trzích se cena ustálí ve stejné vyšší odpovídající tržní ceně

- k tomu dochází přechody prodávajících a kupujících (kupující jde tam, kde je levně, prodávající se přemísťuje tam, kde je cena vyšší)
- nejsou-li přechody možné, nastupují obchodníci, kteří budou nakupovat na trzích s nižšími cenami a prodávat na trzích s vyššími cenami (tato obchodní činnost bývá označována jako arbitráž)
- pokud se na trzích objeví statky neobchodovatelné (takové, které nelze transportovat), zákon jedné ceny neplatí a na lokálních trzích mohou přetrvávat rozdílné ceny

Robert Holman - *Ekonomie*; Jan Urban - *Teorie národního hospodářství, kapitola 3. (ve 2., doplněném vydání viz stránky 104-109, 113-127)*; obrázky z google.images.com a Wikipedie

D.8. Cenová, důchodová a křížová elasticita poptávky

Pružnost poptávky

119

- průběh poptávkových křivek je u jednotlivých produktů odlišný; důvodem je, že kupované množství jednotlivých produktů je ke změnám ceny různě citlivé
- míra, do jaké relativní změna ceny poptávaného statku ovlivní relativní změnu jeho poptávaného množství

Cenová elasticita poptávky

120

- Cenová elasticita poptávky je vztah mezi změnou vlastní ceny zboží a dopadem této změny v ceně na množství poptávaného zboží
- je-li poptávka po určitém zboží nepružná, pak má změna ceny jen nepatrný dopad na poptávané množství
- je-li poptávka pružná, bude mít i malá změna ceny poměrně velký vliv na poptávané zboží
- viz příklad mléko a limonáda
 - u limonády vyvolá zvýšení či snížení ceny výraznější pokles/zvýšení poptávky než u mléka
 - poptávka po mléce je konstantnější, snížení či zvýšení ceny ovlivní poptávku jen nepatrně
 - říkáme, že cenová pružnost poptávky po limonádě je vyšší než cenová pružnost poptávky po mléce
 - poptávková křivka s vyšší pružností se od křivky poptávky, která je méně pružná, odlišuje tím, že je méně strmá
- číselným ukazatelem elasticity je koeficient daný poměrem procentuálního zvýšení/snížení poptávaného množství a procentuálního poklesu/růstu ceny
 - koeficient udává, o kolik se změní poptávané množství určitého statku, pokud se jeho cena změní o jedno procento
 - $E_d = \text{změna poptávaného množství v \%} / \text{změna ceny v \%}$
 - * u pružné poptávky povede jednocentní zvýšení ceny k více než jednocentnímu poklesu poptávaného množství (koeficient bude větší než 1)
 - * u nepružné poptávky bude koeficient menší než 1
 - * u jednotkově pružné poptávky (koeficient je roven 1) vyvolá jednocentní změna ceny cca jednocentní změnu poptávaného množství
- **poptávka dokonale pružná:** platí, že za určitou cenu se prodá jakékoli množství statku, při jakékoli jiné ceně se poptávané množství sníží na nulu
- **dokonale nepružná poptávka:** situace, v níž poptávané množství je konstantní a se změnou ceny se nemění. Jakákoli změna ceny ponechává poptávané množství beze změny (Příčiny: jde o nezbytné statky jako jsou potraviny; neexistence substitutů; jedná se o levné druhy zboží; nákup nelze odložit a hledat např. levnější čerpací stanici)

Pružnost poptávky a celkové spotřebitelské výdaje

121

- cenová pružnost poptávky se promítá do změn *celkových výdajů spotřebitelů*
- v případě elastické poptávky povede zvýšení ceny k poklesu spotřebitelských výdajů
- v případě neelastické poptávky vede zvýšení ceny naopak k růstu spotřebitelských výdajů za něj
- pružnost poptávky ovlivňuje celkové výdaje spotřebitelů, tím pádem ovlivňuje i příjmy prodávajících (zvýšení ceny při nepružné poptávce povede ke zvýšení výdajů spotřebitelů a ke zvýšení příjmů prodejců, při pružné poptávce tomu bude naopak)
- vztah mezi změnami cen, cenovou elasticitou poptávky a příjmy prodávajících lze použít i k měření pružnosti poptávky na základě **příjmového testu**

- jestliže celkové příjmy subjektů prodávajících určitý statek po vzestupu jejich ceny klesnou, lze poptávku po tomto statku označit jako pružnou
- jestliže se tyto příjmy naopak zvýší, je poptávka nepružná

Poptávka v krátkém a dlouhém období

122

- ke snížení ceny zboží dochází zpravidla až po určité době; důvodem je, že nahrazení zdraženého zboží jeho substitutem může být v krátkém časovém období obtížnější (pokud například vyžaduje změnu spotřebitelských zvyklostí)
- vyžaduje-li adaptace spotřebitele na změnu určitý čas, je poptávka (její křivka) po zboží, jehož cena se změnila, v krátkém období odlišná od poptávky v delším období
- poptávka v dlouhém období je tedy elastičtější než poptávka v období krátkém

Poptávka na jednotlivém trhu a poptávka po zboží jednoho prodávajícího

123

- rozdíly v cenové pružnosti lze sledovat i mezi poptávkou na jednotlivém trhu a poptávkou po zboží jednoho prodávajícího
- poptávka po zboží nabízeném jedním prodávajícím je zpravidla pozvolnější = její cenová pružnost je vyšší; důvodem jsou odlišné substituční možnosti
 - zvýší-li se cena určitého statku u všech prodávajících, mohou být substituční možnosti spotřebitelů omezené
 - zvýší-li se cena statku jen u jednoho prodávajícího, kupující jej mohou snadno nahradit tímž statkem nabízeným jinými prodávajícími

Křížová pružnost poptávky

124

- udává, jak se poptávané množství určitého zboží změní, změní-li se cena jiného zboží (např. jak se změní poptávka po rohlících, když se změní cena housek)
- jsou-li dané statky substituty, bude křížová pružnost poptávky kladná (= zvýšení ceny kávy zvedne poptávku po čaji)
- jde-li o statky vzájemně komplementární (například čaj a čajové nádoby), bude křížová pružnost poptávky záporná (= vzestup ceny čaje povede k poklesu poptávky po nádobí na čaj)
- není-li mezi oběma druhy statků žádný vztah (například čaj a olej), bude křížová pružnost poptávky rovna nule

Důchodová pružnost poptávky

125

- rozumíme jí vyšší nebo naopak nižší sklon poptávaného množství zvyšovat se v souvislosti s růstem důchodů (příjmů) obyvatelstva
- například poptávka po potravinách má při růstu důchodů tendenci růst poměrně pomalu, což svědčí o nízké důchodové pružnosti této poptávky

Teorie národního hospodářství, Jan Urban, 2. vydání, str.110-116

D.70. Přebytek výrobce a spotřebitele, efektivita tržní rovnováhy

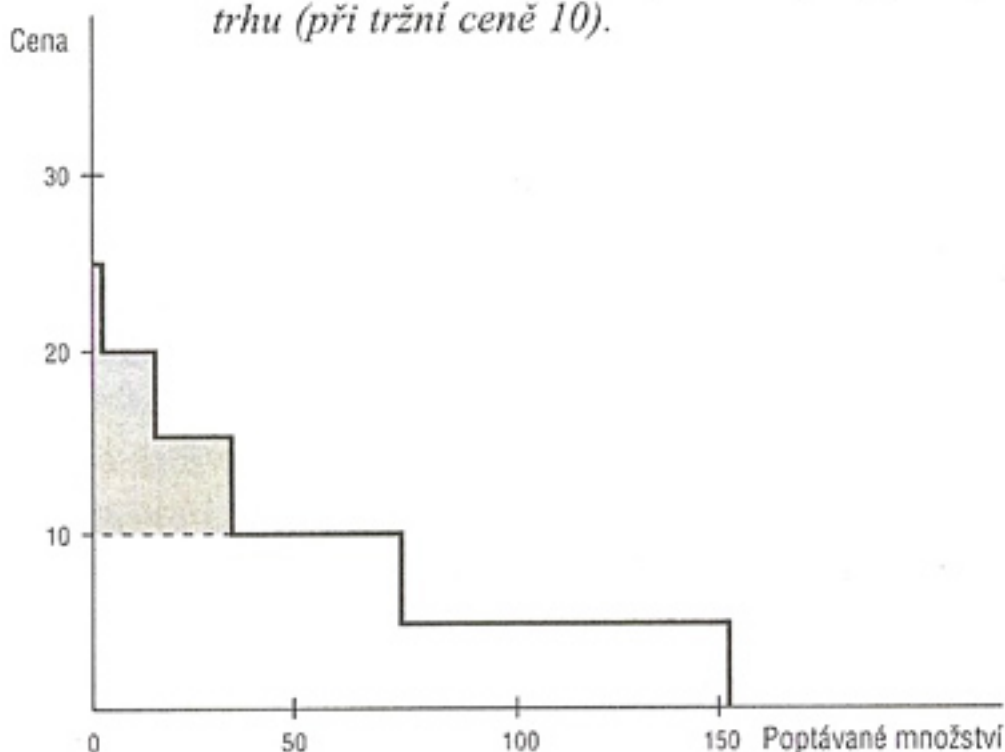
Přebytek spotřebitele

126

- **celkový užitek** - celkové uspokojení z určitého množství statků
- **mezní užitek** - přírůstek uspokojení z dodatečné jednotky statku
- **mezní kupující** - kupující, který by při jakémkoli zvýšení ceny již o koupi neměl zájem
- Mezní užitek klesá s rostoucí spotřebou statku → spotřebitel porovnává mezní užitek statku s jeho cenou a nakupuje nanejvýš takové množství statku, jehož mezní užitek je větší nebo roven ceně
- Mezní užitek je klesající, proto je cena vždy menší než užitek předchozích kupovaných jednotek statku → proto spotřebitel na nákupu zboží vždy „vydělá“ (má z něho větší celkový užitek, než kolik za něj zaplatil)

- **Přebytek spotřebitele** - rozdíl mezi částkou, kterou by spotřebitel byl ochoten maximálně zaplatit (poptávková cena) a částkou, kterou skutečně platí (tržní cena) } Přebytku nedosáhne kupující, pro kterého je tržní cena zároveň maximální cenou, kterou byl ochoten zaplatit
- Dojde-li na trhu ke snížení tržní ceny, zvýší se spotřebitelský přebytek kupujících
- Smlouvání - jeden ze způsobů, jak snížit přebytek spotřebitele → prodávající stanoví cenu velmi vysoko, pakliže s ním smlouváme je ochotný ji snížit na minimální cenu, která je pro něj ještě výhodná
- Tím, že spotřebitel kupuje určitý statek, obětuje jiné příležitosti (jiné statky) → optimální rozdělení jeho důchodu mezi různé statky je takové, když mezní užítky statků (dělené jejich cenou) jsou stejné
- Celkový přebytek spotřebitelů je dobrou charakteristikou ekonomického blahobytu; schopnost ekonomického systému dosáhnout maxima součtu přebytku spotřebitelů ke ekonomickým ukazatelem jeho efektivity

Obrázek 3.11 *Poptávková křivka a přebytek spotřebitele. Poptávková křivka znázorňuje graficky (ve schodovité podobě) poptávkovou tabulku 3.1. Výška poptávkové křivky zachycuje ochotu mezních kupujících platit, plocha pod poptávkovou křivkou a nad úrovní ceny udává přebytek spotřebitele na trhu (při tržní ceně 10).*

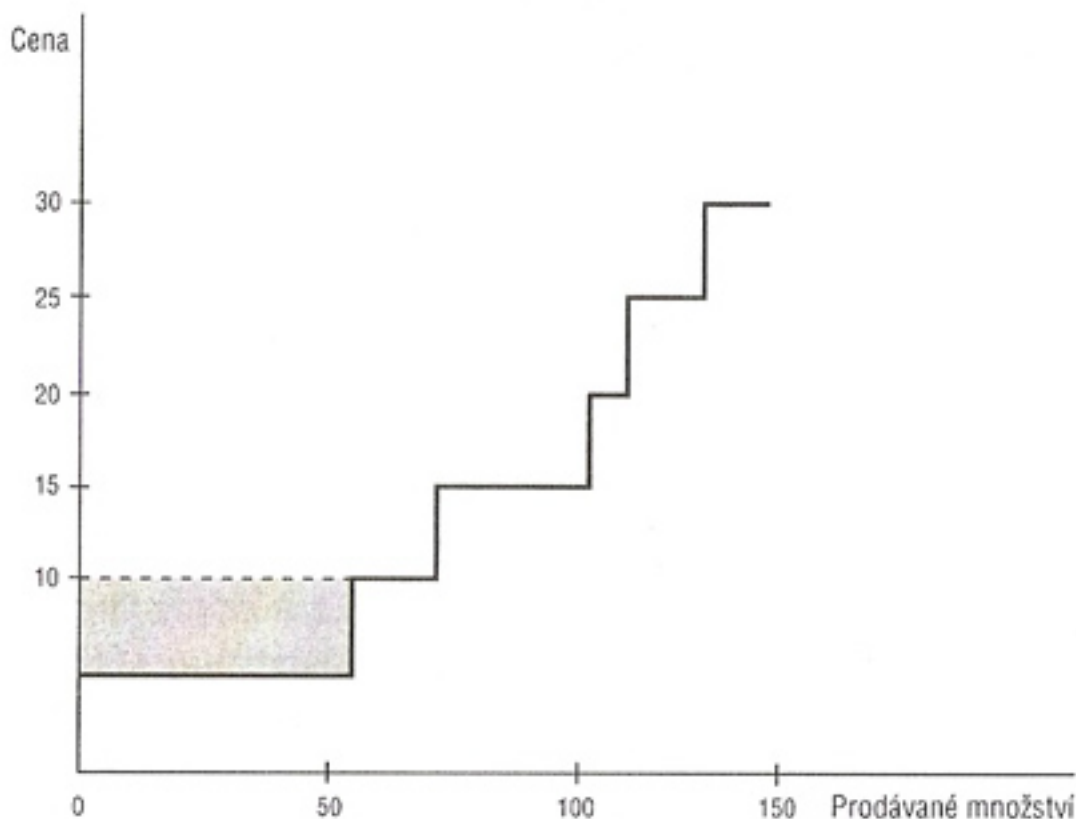

Přebytek výrobce

- **náklady výrobce** - hodnota všeho, co musí při výrobě určitého statku obětovat
- **mezní výrobce** - producent, který by jako první byl nucen opustit trh, pokud by cena statku jen o trochu klesla
- Náklady tvoří nejnižší cenu, za jakou je výrobce ochoten prodávat
- **Přebytek výrobce** - prospěch, který mu jeho činnost (účast na trhu) přináší → je to rozdíl mezi tržní cenou a výrobcovými mezními náklady

Základy teorie národního hospodářství

Obrázek 3.12 Křivka nabídky a přebytek výrobce. Přebytek výrobce při tržní ceně 10 je znázorněn vyšrafovanou plochou.

Celkový přebytek

128

- **celkový přebytek** - součet přebytku spotřebitelů a výrobců; je to souhrnná míra ekonomického blahobytu společnosti
- celkový přebytek odpovídá rozdílu mezi hodnotou nakupovaného zboží pro kupující a náklady výrobců
- rozdělení zdrojů, které vede k maximálnímu celkovému přebytku, je označováno jako efektivní

Tržní rovnováha

129

- Funkce poptávky, nám ukazuje mezní užitek spotřebitelů a funkce nabídky, ukazuje mezní náklady výrobců.
 - Tržní rovnováha nastává v průsečíku křivky poptávky a křivky nabídky, neboť tam se poptávané množství právě rovná nabízenému množství, a na trhu tudíž nevzniká ani nedostatek, ani přebytek zboží
 - **Rovnovážná cena** - existuje jen jedna cena, při které se poptávané množství rovná nabízenému množství → zároveň rovnovážná cena odráží současně mezní užitek spotřebitelů i mezní náklady výrobců
 - 2 typy nerovnováhy
1. **Nedostatek**- poptávané množství převyšuje nabízené množství. Nedostatek vzniká, když je cena nižší než rovnovážná cena.
 2. **Přebytek**- nabízené množství převyšuje poptávané množství. Přebytek vzniká, když je cena vyšší než rovnovážná cena.

Efektivita tržní rovnováhy

130

- Kritériem ekonomické efektivity je porovnání mezního užítku a mezních nákladů.
- Existuje jediná efektivní produkce, a to produkce tržní rovnováhy → zde se mezní užitek statku rovná jeho mezním nákladům. Tím, že trhy tendují k rovnováze poptávky a nabídky, tendují zároveň k efektivním množstvím produkce.
- Tržní rovnováha je efektivní, protože vyrovnává mezní užitek statku s jeho mezními náklady

Ekonomie, Robert Holman - 3. aktualizované vydání (str. 28- 30, 90-95); Teorie národního hospodářství, Jan Urban- 2. doplněné a rozšířené vydání (str. 142- 150)

D.77. Státní zásady do cen, jejich příčiny, důsledky a efektivita

- Státní zásady do cen se dělí na zásady přímé státní regulace a na zásady nepřímé

Přímé státní regulace

131

- k přímé regulaci dochází, když jsou cenové limity (horní či dolní) stanovené státem
 - Horní limit bývá též označován jako cenový strop, dolní limit jako minimální cena
 - Stanovením cenového stropu znamená, že prodávající nesmí ze zákona požadovat vyšší cenu, než je administrativně stanovený cenový strop.
 - Stanovením minimální ceny musí naopak kupující prodávajícímu zaplatit alespoň cenu stanovenou odpovídajícím předpisem.

Nepřímé státní regulace

132

- Tvoří zásady, které se odehrávají prostřednictvím změn poptávky a nabídky
- Mezi nejstarší formy nepřímých státních zásahů do cen patří omezování vstupů na trhy, omezování výrobků určitých statků nebo formou nepřímých cenových intervencí
- o přímých a nepřímých cenových regulacích podrobněji v otázce →C.75

Příčiny

133

- Regulací cen se stát snaží hrát sociálněpolitickou funkci, například chráněním spotřebitele před vysokými cenami statků uspokojujících základní nebo nezbytné potřeby
- Stát se snaží chránit sociálně slabší tím, že jsou vyšší ceny vyhlášeny za nelegální

Důsledky

134

- Dochází-li k cenové regulaci v podmínkách, kdy není narušeno konkurenční prostředí, deformuje regulace obě základní funkce cenového mechanismu → **distribuční funkce cen** je nahrazovaná alternativními distribučními mechanismy, které rozdělají statky jen s mladým ohledem na to, jakou hodnotu těmto statkům jednotliví lidé přisuzují či nakolik je skutečně potřebují
- K narušení **alokační funkce cen** docházím tím, že regulované ceny investorům vysílají falešné signály týkající se skutečné potřeby zdrojů v různých oblastech ekonomiky. V důsledku regulace jim investice vynášejí méně nebo naopak více než v jiných oblastech

Efektivita

135

- Státní zásady do cen z hlediska efektivity nebývají označovány za efektivní. Snaha cenové regulace založená na nepochopení regulační funkce cenového systému může daný statek učinit ještě vzácnějším. V důsledku nižší ceny je totiž produkován jen v omezené míře a spotřebitele v konečném stupni poškozují. Jestliže některým spotřebitelům pomáhá, děje se tak na úkor těch, kteří statek nabízejí.
- Regulace může mít naopak oprávnění, pokud na trhu chybí konkurence, existují-li výrazné překážky vstupu na nový trh výrobců. Ani v těchto podmínkách totiž trh ceny netvoří, ale ceny nepomohou plnit ani svou alokační funkci. Cenové stropy tak mají své oprávnění především na monopolizovaných trzích.

- Subvence k cenám vedoucí k odchýlení skutečných cen, které se liší od cen rovnovážných, plodí i ekonomickou neefektivnost. Vedou ke zvýšení výroby a spotřeby, což sice vyvolává zvýšení užítku spotřebitelů, míra zvýšení je však nižší, než kolik představují náklady na něj vynaložené.

URBAN, Jan. Teorie národního hospodářství, 2011, strany 91-93, 153-156

Dodatek 1

Seznam otázek

1. Absolutní a komparativní výhody v mezinárodním obchodě, vysvětlete na příkladu	M.1
2. Agregátní poptávka a nabídka, potenciální a reálný produkt	K.2
3. Aktiva, jejich druhy a vlastnosti, stanovení ceny aktiv	G.3
4. Automatické stabilizátory a jejich funkce, vysvětlete na příkladu	K.4
5. Bankovní systém, tvorba peněz a peněžní multiplikátor	I.5
6. Bezprostřední a konečné cíle měnové politiky, cílování inflace	I.6
7. Cenová a necenová konkurence, principy marketingu	C.7
8. Cenová, důchodová a křížová elasticita poptávky	D.8
9. Cíle, náklady, příjmy a zisk firmy	E.9
10. Cíle, principy a nástroje stabilizační politiky	K.10
11. Daně, jejich druhy a ekonomické vlastnosti, daňová politika	L.11
12. Deflace, její příčiny a důsledky, past likvidity a kvantitativní uvolňování	I.12
13. Devizové režimy a jejich národohospodářské důsledky	M.13
14. Diskontní, lombardní a repo sazba jako měnové nástroje	I.14
15. Efektivnost dokonalé konkurence	F.15
16. Efektivnost zdanění, daňové břemeno a „náklady mrtvé váhy“, Lafferova křivka	L.16
17. Ekonomická efektivnost, Paterovo a Kaldor-Hicksovo kritérium efektivnosti	B.17
18. Ekonomické aspekty správy korporací	E.18
19. Ekonomické chování byrokracie	N.19
20. Ekonomické multiplikátory a jejich význam (Keynesův multiplikátor, peněžní multiplikátor, fiskální multiplikátor)	K.20
21. Ekonomický pohled na vybrané právní formy podniků, jejich výhody a nevýhody	E.21
22. Ekonomický růst a rozvoj, zdroje a typy růstu, růstová politika	J.22
23. Euro a Maastrichtská kritéria, Pakt stability a růstu	L.23
24. Externality, jejich příčiny, důsledky a řešení	N.24
25. Financování firmy, finanční ukazatele a jejich funkce při řízení firmy	E.25
26. Finanční a měnová krize, možné příčiny a důsledky	K.26
27. Fiskální multiplikátory, efekt vytěsňování	K.27
28. Fiskální politika, její cíle a nástroje	K.28
29. Funkce a nástroje centrální banky	I.29
30. Hlavní historické a současné směry ekonomického myšlení	A.30
31. Hospodářská politika, její cíle, druhy a účinnost, magický čtyřúhelník	C.31
32. Hospodářský cyklus, jeho příčiny a fáze	K.32
33. Chování firem v podmínkách dokonalé a monopolistické konkurence	F.33
34. Chování firem v podmínkách oligopolu a monopolu	F.34
35. Implicitní a explicitní náklady firmy, ekonomický a účetní zisk	E.35
36. Inflace a její měření, druhy, příčiny a důsledky inflace, inflační daň	I.36
37. Instituce kapitálového trhu a jejich význam	G.37
38. Investiční akcelerační a multiplikátor a jejich význam pro průběh hospodářského cyklu	K.38
39. Investování a spekulace, vznik a důsledky „investičních bublin“	G.39
40. Kapitál, jeho vznik, formy a funkce	G.40
41. Komoditní peníze, zlatý standard, peníze s nuceným oběhem	I.41
42. Konkurenční politika, antimonopolní zákonodárství, regulace přirozených monopolů	F.42
43. Kvantitativní teorie peněz a cen, Fisherova rovnost	I.43
44. Marginální náklady a jejich význam	E.44
45. Měnová báze a tvorba peněz, peníze jako dluh	I.45
46. Metody měření HDP	B.46
47. Mezinárodní ekonomická integrace a její formy, globalizace ekonomiky	M.47
48. Mezinárodní měnové vztahy, devizové trhy, optimální měnové zóny	M.48
49. Model ekonomického koloběhu	B.49
50. Monetární politika a její nástroje	I.50

51. Nabídka a poptávka na trhu peněz, cena peněz, výnosová křivka	I.51
52. Nabídka, poptávka a rovnováha na trhu kapitálu	G.52
53. Náklady a nákladové křivky firmy, analýza firemních nákladů	E.53
54. Náklady alternativ a utopené náklady, ilustrujte na příkladech	B.54
55. Národohospodářské agregáty a jejich význam	B.55
56. Nástroje expanzivní fiskální a monetární politiky, jejich význam a účinnost	I.56
57. Nástroje restriktivní měnové a rozpočtové politiky, jejich význam a účinnost	I.57
58. Nedokonalá konkurence, příčiny vzniku a hlavní typy, ztráta blahobytu v podmínkách nedokonalé konkurence F.58	
59. Nezaměstnanost, příčiny, druhy a měření, vztah nezaměstnanosti a inflace	H.59
60. Nezávislost a odpovědnost centrální banky	I.60
61. Normální zisk firmy, ekonomická renta a její dobývání	E.61
62. Omezení měnové a fiskální politiky	I.62
63. Peníze, jejich funkce a formy, úloha zlata v dějinách	I.63
64. Platební a obchodní bilance, jejich struktura a význam	M.64
65. Poptávka a nabídka na trhu práce, vliv substitučního a důchodového efektu na nabídku práce	H.65
66. Poptávkové a nabídkové šoky, jejich vliv na recesi	K.66
67. Primární a sekundární kapitálové trhy a jejich význam	G.67
68. Principy ekonomické teorie veřejné volby	N.68
69. Produktivita práce a kapitálu a jejich faktory, politika nabídkové strany	J.69
70. Přebytek výrobce a spotřebitele, efektivita tržní rovnováhy	D.70
71. Předmět národohospodářské teorie a její základní kategorie	A.71
72. Rozdělení důchodů, nerovnosti v důchodech, přerozdělovací procesy a jejich nástroje	H.72
73. Selhání vlády a jeho příčiny	C.73
74. Soukromé a veřejné statky, veřejné poskytování statků	N.74
75. Státní regulace trhů, ceny ve smíšené ekonomice	C.75
76. Státní rozpočet, základní struktura jeho příjmové a výdajové stránky	L.76
77. Státní zásahy do cen, jejich příčiny, důsledky a efektivita	D.77
78. Struktura trhu a tržní síla, relevantní trh	F.78
79. Subjekty kapitálového trhu	G.79
80. Teorie hospodářského růstu	J.80
81. Transakční náklady a Coaseův teorém	N.81
82. Trh a tržní systém, typy trhů	C.82
83. Trh dokonalé konkurence a postavení firmy na tomto trhu	F.83
84. Trh práce (poptávka, nabídka a rovnováha)	H.84
85. Trhy výrobních faktorů, jejich úloha, specifika a regulace	B.85
86. Tržní a netržní faktory determinace mezd, mzdová strnulost, jej příčiny a důsledky	H.86
87. Tržní cena a její funkce	C.87
88. Tržní selhání, jeho druhy a příčiny, ilustrujte na příkladech	C.88
89. Typy ekonomických subjektů, jejich postavení a úloha v národním hospodářství	B.89
90. Veřejná a soukromá řešení tržních selhání	C.90
91. Veřejná produkce statků, její příčiny a důsledky	N.91
92. Veřejné a částečně veřejné statky, společné zdroje	N.92
93. Veřejné finance, jejich funkce a složky, státní rozpočet a jeho deficity	L.93
94. Vymezení peněz, peněžní zásoba a peněžní agregáty	I.94
95. Vývoj evropské ekonomické integrace, jednotný vnitřní trh, hospodářská a měnová unie EU	M.95
96. Význam a struktura rozvahy firmy	E.96
97. Základní ekonomické otázky, typy a odlišnosti ekonomických systémů	B.97
98. Základní ekonomické principy a modely, metodické chyby ekonomického uvažování	B.98
99. Zákon klesajícího mezního produktu, princip úspor z rozsahu	E.99
100. Zákon poptávky, zákon nabídky, zákon poptávky a nabídky, zákon jedné ceny	D.100